

Brüssel, 24.7.2020
COM(2020) 282 final

2020/0151 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse COVID-19 pandeemiast taastumisele kaasa aitamiseks määrust
(EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse
lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2020) 120}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Määrusega (EL) 2017/2402 (väärtpaberistamise määrus¹) ja määrusega (EL) nr 575/2013 (kapitalinõuete määrus²) on ELis kehtestatud väärtpaberistamise üldnormid ning loodud lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise ehk standardväärtpaberistamise erinormid. Raamistiku eesmärk on edendada turvalist, sügavat, likviidset ja usaldusväärset väärtpaberistamise turgu, mis on ligitõmbav laiale ja stabiilsele investoribaasile, et aidata eraldada raha sinna, kus seda on majanduses kõige rohkem vaja. Uus väärtpaberistamise kord kehtib alates 2019. aasta jaanuarist ja see on kapitaliturgude liidu loomisel ELi jõupingutustes kesksel kohal.

COVID-19 pandeemia põhjustatud rängal majandusšokil ja erakorralistel tõkestamismeetmetel on majandusele kaugeleulatuv mõju. Ettevõtjad on silmitsi häiretega tarneahelates, ajutiste sulgemiste ja vähenenud nõudlusega. Liidu ja liikmesriikide ametiasutused on võtnud otsustavaid meetmeid, et aidata maksejõulistel ettevõtjatel toime tulla majandustegevuse järsu, kuid ajutise aeglustumisega ja sellest tuleneva likviidsuspuudujäägiga.

Euroopa Komisjoni 2020. aasta suvine majandusprognoos³ osutab väga sügavale majanduslangusele, sest majandustegevus vähenes 2020. aasta esimesel poolel tohutult ja ELis tervikuna peaks reaalne SKP 2020. aastal vähenema 8,3 %. Seega eeldatakse, et majanduslangus on palju rängem kui 2009. aastal täheldatud langus ning samas on majanduse taastumise väljavaated ebaühtlased ja ebakindlad. Seepärast tuleks kiireloomulisi erakorralisi meetmeid täiendada sihipäraste meetmetega, millega toetada majanduse kiiret taastumist keskpikas perspektiivis.

Endiselt on oluline, et pangad saaksid jätkata äriühingutele laenude andmist ka lähikuudel kohe, kui COVID-19 kriisi vahetu mõju hakkab taanduma. Seetõttu on oluline valmistada ette või ajakohastada vahendeid, mis võimaldavad pankadel säilitada ja isegi suurendada suutlikkust anda laenu reaalmajandusele, eelkõige VKEdele. Väärtpaberistamine võib selles osas olla peamine abivahend. Laenude muutmisel kaubeldavateks väärtpaberiteks saaks väärtpaberistamisega vabastada panga kapitali edasiseks laenamiseks ja võimaldada laiemal hulgal investoritel majanduse taastamist rahastada.

Praegune raamistik ei saavuta oma täielikku potentsiaali kahes majanduse taastamiseks väga olulises aspektis: raamistik ei hõlma bilansilist sünteetilist väärtpaberistamist ning see ei ole viivisnõuete väärtpaberistamiseks päris sobiv.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid ning millega muudetakse direktiive 2009/65/EÜ, 2009/138/EÜ ja 2011/61/EL ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 347, 28.12.2017, lk 35).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet.

³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/summer-2020-economic-forecast-deeper-recession-wider-divergences_et.

Väärtpaberistamise raamistik vaadatakse põhjalikult läbi ja vajaduse korral esitatakse 2022. aasta jaanuariks seadusandlikud muudatused. Sellest hoolimata esitatakse käesolevas ettepanekus juba sihipärased muudatused, arvestades nende kasulikkust majanduse taastumisel. Kui oodata raamistiku läbivaatamise ja võimalike seadusandlike muudatustega 2022. aastani, siis võtaksid soovitud õiguslikud kohandused tõenäoliselt veel paar aastat aega ja see nurjaks eesmärgi kasutada väärtpaberistamist võimalikult tõhusalt, et lähikuudel majanduse taastumisele kaasa aidata.

Käesolev ettepanek ei asenda ega vähenda mingil viisil eespool nimetatud läbivaatamise ulatust, sest selle eesmärk on uurida uue korra üldmõju, sealhulgas selliseid küsimusi nagu riski säilitamise kord, privaatväärtpaberistamiste kasutamine, avalikustamiskorra mõju jne. Eelseisval läbivaatamisel võetakse arvesse ka kapitaliturgude liidu kõrgetasemelise foorumi soovitusi⁴ Euroopa väärtpaberistamise turu laiendamise kohta.

Lisaks sellele, et need sihipärased muudatused toetavad majanduse taastumise rahastamist, aitavad need ka suurendada meie finantssüsteemi vastupanuvõimet: võib eeldada, et standardväärtpaberistamise raamistiku laiendamisega ka bilansilistele väärtpaberistamistele, hakatakse ELi väärtpaberistamise turul ulatuslikumalt kasutama standardväärtpaberistamise märgist ühes selle lisanõuetega, mis tagavad väiksema keerukuse ja suurema läbipaistvuse. Nii saame pakkuda täiendavaid stiimuleid, et väärtpaberistamine toimuks lihtsat, läbipaistvat ja standarditud väärtpaberistamist pakkuvast tugevas ELi raamistikus ning aidata pankadel leida viise, kuidas jagada riske kapitaliturgudel osalejatega, nagu on kapitaliturgude liidu projekti üks eesmärgi.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

ELi väärtpaberistamise raamistik on kehtinud alates 2019. aasta jaanuarist. Kavandatud muudatused on täielikult kooskõlas väärtpaberistamise valdkonnas praegu kehtivate õigusnormidega. Asjakohaseid norme sisaldavad ka delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid. Kavandatud muudatused on kooskõlas ka krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete ja nende järelevalvega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on osa Euroopa Komisjoni laiemast reageerimisest, et hõlbustada majanduse taastumist pärast COVID-19 pandeemiat, samamoodi nagu finantsinstrumentide turgude direktiivi ja prospektimääruse muudatused, mis võetakse vastu käesoleva ettepanekuga samal ajal (lisada õige viide). See on täielikult kooskõlas komisjoni 13. märtsi 2020. aasta teatisega koroonaviiruse kriisi majanduslike aspektide kohta⁵, 2. aprillil 2020 algatatud COVID-19 majanduspaketiga iga euro parimal võimalikul viisil kasutamiseks⁶, samuti komisjoni tõlgendava teatisega, milles käsitletakse arvestus- ja usaldatavusraamistiku

⁴ https://ec.europa.eu/info/files/200610-cmu-high-level-forum-final-report_en.

⁵ Komisjoni 13. märtsi 2020. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpankale, Euroopa Investeerimispankale ja eurorühmale „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“ (COM(2020) 112 final).

⁶ Komisjoni 2. aprilli 2020. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Reageerimine koroonaviirusele. Iga eurot tuleb kasutada parimal võimalikul viisil, et kaitsta elusid ja säilitada elatusvahendeid“ (COM(2020) 143 final).

kohaldamist ELis pangalaenude andmise edendamiseks („Ettevõtjate ja kodumajapidamiste toetamine COVID-19 puhangu ajal“)⁷.

Väärtpaberistamise raamistik on juba praegu kapitaliturgude liidu oluline alustala. Kapitaliturgude liit on üks komisjoni prioriteete, mille kaudu tagada, et majandus on inimeste teenistuses, sest finantssüsteem toetab töökohtade loomist ja majanduskasvu. Sellega soovitakse sääste paremini majanduskasvu suunata ja pakkuda rohkem võimalusi ja suuremat tulu säästjatele ja investoritele. Kapitaliturgude liiduga kavatakse pakkuda ettevõtjatele nende arengu eri etappides rohkem rahastamisvõimalusi ja suunata investeringud sinna, kus neid kõige tulusamalt kasutatakse, suurendades Euroopa äriühingute ja projektide võimalusi. Tänapäevane ettepanek tugevdab ja laiendab seda raamistikku, luues uusi võimalusi. Need muudatused aitavad pakkuda ettevõtjatele täiendavaid rahastamisallikaid, tugevdada pankade suutlikkust majandust toetada, mitmekesistada investeerimisallikaid, laiendada investorite baasi ja hajutada riske turuosaliste vahel, vältides samas liialdusi, mis viisid finantskriisini.

Lisaks on käesolev algatus, eriti viivisnõuete väärtpaberistamise regulatiivsete takistuste kõrvaldamise tõttu, kooskõlas majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu poolt juulis 2017 vastu võetud tegevuskavaga viivislaenude vähendamiseks Euroopas⁸ ning komisjoni teatisega pangandusliidu väljakujundamise kohta⁹. Mõlemas kutsuti üles raskustes varade järelturge arendama. Vajadust tegeleda otsustavalt viivislaenudega on rõhutatud ka Euroopa poolaasta soovitusel liikmesriikidele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise määrase õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, millega antakse Euroopa institutsioonidele pädevus kehtestada asjakohaseid sätteid, mille eesmärk on ühtse turu loomine ja toimimine. Neid määraseid saab muuta, sealhulgas nende kohaldamisala ajutiselt kitsendades, üksnes liidu seadusandja, kõnealusel juhul aluslepingu artikli 114 alusel.

• Subsidiaarsus

Muudatused puudutavad liidu õigusnormide muutmist, et reageerida COVID-19 pandeemia ja soodustada majanduse taastumist. Kavandatud muudatustega taotletavaid eesmärke saab paremini saavutada pigem liidu tasandil kui erinevate riiklike algatustega. Käesolev ettepanek ei lähe nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Kehtiv õigusraamistik, millega kehtestati ELi väärtpaberistamise raamistik, loodi liidu tasandil. Arvestades väärtpaberistamise piiriülest iseloomu, peab selleks, et kavandatud eeskirjad oleksid tõeliselt tõhusad, nende kohaldamisala olema liidu tasandil piisavalt ühtlustatud, sidus ja järjepidev. Olemasolevat õigusraamistikku pole võimalik paremaks muuta, kui liikmesriigid tegutsevad iseseisvalt. Liikmesriikide suutlikkus võtta vastu riiklikke meetmeid on piiratud, sest kapitalinõuete määrasega on juba ette nähtud ühtlustatud eeskirjad

⁷ Komisjoni tõlgendav teatis, milles käsitletakse arvestus- ja usaldatavusraamistiku kohaldamist ELis pangalaenude andmise edendamiseks („Ettevõtjate ja kodumajapidamiste toetamine COVID-19 puhangu ajal“).

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/07/11/conclusions-non-performing-loans/>

⁹ 11. oktoobri 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pangandusliidu väljakujundamise kohta.

ELi tasandil, ning riiklikul tasandil tehtavad muudatused oleksid vastuolus praegu kehtiva liidu õigusega. Kui liit ei võtaks meetmeid, ei suudaks kehtiv õigusraamistik piisavalt tulemuslikult toetada ametiasutuste poolt nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võetavaid mitmesuguseid meetmeid ega piisavalt hästi reageerida erakorralistele turuprobleemidele. Kui liit lõpetaks nende aspektide reguleerimise, kohaldataks väärtpaperistamise siseturul erinevaid eeskirju, mis tooks kaasa killustatuse ja õõnestaks selles valdkonnas hiljuti välja töötatud ühtseid eeskirju. See tooks kaasa ebavõrdsed tingimused ja õigusliku arbitraaži.

Lisaks ei saaks liikmesriigi tasandi meetmetega luua tulemuslikult väärtpaperistamise riskitundlikumat käsitlust, sest usaldatavusnõuete käsitluse kohaldamine on juba ELi õiguses sätestatud; samuti ei saaks liikmesriigi tasandil tagada praegu eri ELi õigusaktidega hõlmatud sätete (näiteks avalikustamismõuded, hoolsuskohustus ja riski säilitamine) järjepidevust ega standardimist.

- **Proportsionaalsus**

See liidu meede on vajalik, et saavutada eesmärk suurendada krediiciasutuste ja investeerimisühingute suutlikkust anda äriühingutele ja VKEdele laene ning vähendada bilansis viivisnõudeid, säilitades samal ajal COVID-19 kriisi järel usaldatavusraamistiku järjepidevuse. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega piirduvad kavandatud muudatused sellega, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks, ja juhinevad olemasolevatest eeskirjadest. Kavandatud muudatused ei lähe kaugemale krediiciasutuste ja investeerimisühingute väärtpaperistamise raamistiku selliste valitud sätete käsitlemisest, mis on suunatud üksnes meetmetele, millega pärast praegust koroonaviiruse kriisi toetada esimestel kuudel majanduse taastumist. Lisaks piirduvad kavandatud muudatused küsimustega, mida ei saa käsitleda kehtivate eeskirjadega ette nähtud kaalutusõiguse raames.

Komisjoni arvates on kavandatud muudatused eesmärkidega proportsionaalsed.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on väärtpaperistamise määruse muudatus ja seetõttu on sobiv vahend määrus. Käesoleva ettepaneku eesmarke ei ole võimalik saavutada muude õiguslike ega operatiivvahendite abil.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanek põhineb Euroopa Pangandusjärelevalve kahel aruandel – aruandel väärtpaperistamise määruse artikli 45 lõike 1 kohase lihtsa, läbipaistva ja standarditud sünteetilise väärtpaperistamise raamistiku kohta (edaspidi „sünteetilise standardväärtpaperistamise aruanne“)¹⁰ ja arvamusel viivisnõuete väärtpaperistamise regulatiivse käsitluse kohta (edaspidi „arvamus viivisnõuete kohta“)¹¹.

Sünteetilise standardväärtpaperistamise aruande koostamise volitused tulenevad väärtpaperistamise määruse artikli 45 lõikest 1, milles palutakse Euroopa

¹⁰ <https://eba.europa.eu/eba-proposes-framework-sts-synthetic-securitisation>.

¹¹ <https://eba.europa.eu/eba-publishes-opinion-regulatory-treatment-non-performing-exposure-securitisations>.

Pangandusjärelevalvel analüüsida selliste erinormide teostatavust, mis on piiratud bilansilise sünteetilise väärtpaberistamisega.

Selles toodud analüüsi põhjal esitas Euroopa Pangandusjärelevalve **sünteetilise standardväärtpaberistamise aruandes** kolm soovitus:

- luua lihtsa, läbipaistva ja standarditud sünteetilise väärtpaberistamise sektoriülene raamistik, mis on piiratud bilansilise väärtpaberistamisega;
- standardväärtpaberistamise määrgise saamiseks peab sünteetiline väärtpaberistamine vastama kavandatud lihtsuse, standardimise ja läbipaistvuse kriteeriumidele;
- kaaluda standardväärtpaberistamisel bilansilise sünteetilise väärtpaberistamise suhtes diferentseeritud kapitalikäsitlemise kehtestamisega kaasnevaid riske ja eeliseid.

Komisjon koostas väärtpaberistamise määruse artikli 45 lõike 2 kohaselt aruande lihtsa, läbipaistva ja standarditud sünteetilise väärtpaberistamise erinormide loomise kohta, mis on piiratud bilansilise sünteetilise väärtpaberistamisega. Komisjoni aruanne on lisatud käesolevale ettepanekule. Komisjoni aruandes nõustuti EBA analüüsiga, milles osutati, et sünteetilise väärtpaberistamise jaoks saab kehtestada standardid, mis võimaldavad leevendada struktureerimise riski peamisi tegureid, nagu esindus- ja mudeliriskid, samamoodi nagu traditsioonilise väärtpaberistamise korral, luues seeläbi sünteetilise väärtpaberistamise alarühma, mis on võrreldav traditsioonilise standardväärtpaberistamisega. Lisaks ei tundunud olevat tõendeid, mis viitaksid sellele, et sünteetilise väärtpaberistamise struktuuriga kaasnevad olemuslikult suuremad kahjud kui traditsioonilise väärtpaberistamise struktuuriga. Analüüsis ei tule välja ühtki olulist ettenähtavat negatiivset tagajärge, mis võiks bilansilise sünteetilise väärtpaberistamise jaoks eraldi standardväärtpaberistamise raamistiku loomisest tuleneda.

Euroopa Pangandusjärelevalve **arvamuses viivisnõuete kohta** uuriti väärtpaberistamise rolli rahastamisvahendina viivisnõuete pankade bilansist eemaldamisel. Euroopa Pangandusjärelevalve analüüsis leiti, et väärtpaberistamise määruuses ja kapitalinõuete määruuses on mitu piirangut, mis pidurdavad turu suutlikkust võtta pankade bilansist vastu viivisvarasid ning turul on seetõttu suuresti võimalik üksnes kahepoolne müük.

Väärtpaberistamise määruuses tulenevad viivisnõuete väärtpaberistamise piirangud riski säilitamise ja krediidi andmise standarditega seotud nõuete teatavatest elementidest. Riski säilitamise eesmärgil nominaalväärtuste kasutamine ületab kavandatud nõuet, sest selles ei võeta arvesse hinnaalandust, millega alusvara üle kantakse ja mis näitab investorite tegelikku riskiga seotud kahju. Lisaks ei võimalda tekst riski säilitamise nõuet täita erivahendajal, kellel on varade restruktureerimise ja väärtuse sissenõudmise vastu tavaliselt suurem huvi kui väärtpaberistamise tehingu algatajal, ja seega on tema huvid investorite huvidega paremini kooskõlas. Lisaks ei hõlma viivisnõuete väärtpaberistamist ka väärtpaberistamise praegune määruse artiklis 9 sätestatud krediidi andmise standardite nõue. Ettepanekus tehakse selgeks väärtpaberistamise tehingu algatajate kontrollikohustused viivisnõuete väärtpaberistamisel. See tähendab, et nõuetes peab olema arvesse võetud varade ostmise konkreetseid asjaolusid ja väärtpaberistamise liiki. Sellistel juhtudel ei pruugi olla võimalik varade loomise asjaolusid täie kindlusega teada, kuid siiski on võimalik täita varade kvaliteedi ja tulemusnäitajate suhtes hoolsuskohustust, et teha mõistlik ja teadlik investeerimisotsus.

- **Mõjuhinnaang**

Ettepaneku kiireloomulisuse tõttu mõjuhinnaangut ei tehtud. Muudatustest tulenevaid peamisi kulusid ja tulusid analüüsiti siiski eraldi töödokumendis. Lisaks põhineb käesolev ettepanek

kahel eespool nimetatud Euroopa Pangandusjärelevalve dokumendil, st sünteetilise standardväärtpaberistamise aruandel ja arvamusel viivisnõuete kohta, milles mõlemas on üksikasjalikult analüüsitud kavandatud muudatuste asjakohasust ja mida arutati põhjalikult sidusrühmadega.

Kavandatud muudatused ei muuda määruse sisu ega kehtesta seega ettevõtjatele täiendavaid kohustusi.

- **Põhiõigused**

Ettepanekul ei ole tõenäoliselt otsest mõju Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigustele.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei mõjuta eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kuna kavandatav vahend on määrus, mis tugineb olulisel määral kehtivale ELi õigusele, ei ole rakenduskava tarvis ette valmistada. 2022. aasta jaanuariks tehakse muudetava õigusakti suhtes täielik hindamine, et hinnata muu hulgas seda, kui tõhus ja tulemuslik see on eesmärkide saavutamisel olnud. Kui see on asjakohane, lisatakse hinnangule seadusandlik ettepanek. Selle kontekstis ühtlustatakse vajaduse korral läbivaatamis- ja aruandlusnõuded.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

A) Paketi eri elementide vaheline vastasmõju ja kooskõla

Käesolev määrus moodustab koos kapitalinõuete määruse muudatustega ühe õigusaktide paketi. Nagu paljud sidusrühmad on märkinud, ei piisa majanduse taastumisel väärtpaberistamise võimaliku rolli optimeerimise eesmärgi saavutamiseks üksnes sellest, et bilansilise sünteetilise väärtpaberistamise jaoks töötada välja standardväärtpaberistamise sobivuskriteeriumid või kõrvaldada viivisnõuete väärtpaberistamist mõjutad regulatiivsed takistused. Sellele peab lisanduma uus usaldatavusnõuete käsitus, sealhulgas kapitalinõuete valdkonnas, et kajastada paremini seda liiki väärtpaberistamiste eritunnuseid.

Viivisnõuete väärtpaberistamise õigusraamistiku puuduste kõrvaldamine

Viivisnõuete väärtpaberistamise määratlus (artikkel 2)

Selleks et lõplikult kõrvaldada viivisnõuete väärtpaberistamise regulatiivsed puudused, esitatakse käesolevas ettepanekus viivisnõuete väärtpaberistamise määratlus, mis on kooskõlas Baseli pangajärelevalve komitee tööga.

Riski säilitamine (artikkel 6)

Viivisnõuete väärtpaberistamise suhtes hakatakse riski säilitamise nõude täitmisel kohaldama erikorda, et võtta paremini arvesse nende eriomadusi. Nimelt tehakse ettepanek arvutada riski säilitamise nõue väärtpaberistamise eriotstarbelisele ettevõtjale üle kantud riskipositsioonide diskonteeritud väärtuse alusel. Lisaks on maksete vahendajal lubatud viivisnõuete tehingus

riski säilitamise lõik üle võtta, sest tal on tehingus eriline positsioon, mis tagab tema huvide kooskõla investorite huvidega.

Laenuandmise standardite kontroll (artikkel 9)

Ettepanekus tehakse selgeks väärtpaberistamise tehingu algatajate kontrollikohustused viivisnõuete väärtpaberistamisel.

Bilansiliste sünteetiliste väärtpaberistamiste eriraamistiku loomine

Uus jagu sisaldab lihtsa, läbipaistva ja standarditud bilansilise sünteetilise väärtpaberistamise kriteeriume. Nagu ka võõrandamise elemendiga standardväärtpaberistamise puhul, ei tähenda sünteetilise standardväärtpaberistamise märgis, et väärtpaberistamine on riskivaba, vaid see näitab pigem seda, et toode vastab mitmele kriteeriumile ning et hoolsal krediidiriski kaitse müüjal ja ostjal, samuti riiklikul pädeval asutusel, on võimalik kaasnevat riski analüüsida. Kavandatud kriteeriumid on võimalikult suurel määral kooskõlas traditsioonilise standardväärtpaberistamise kriteeriumidega, kuid neis võetakse arvesse ka sünteetilise toote eripärasid ja sünteetilise väärtpaberistamise teistsuguseid eesmärke ning seetõttu püütakse tagada nii väärtpaberistamise tehingu algatajate kui ka investorite kaitse (sest väärtpaberistamise tehingu algataja on seejuures ka investor, kellele jääb kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse COVID-19 pandeemiast taastumisele kaasa aitamiseks määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 pandeemial on liikmesriikides ränk mõju inimestele, ettevõtetele, tervishoiusüsteemile ja majandusele. Oma 27. märtsi 2020. aasta teatises Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“^[1] rõhutas komisjon, et järgnevatel kuudel tuleb pidevalt tegeleda likviidsuse ja rahastamisele juurdepääsu probleemidega. Seetõttu on väga oluline toetada taastumist COVID-19 pandeemia põhjustatud rängast majandusšokist, tehes olemasolevatesse finantsalastesse õigusaktidesse sihipäraseid muudatusi. See meetmepakett võetakse vastu nimetuse „Kapitaliturgude taastepaket“ all.
- (2) COVID-19 pandeemia põhjustatud rängal majandusšokil ja erakorralistel viiruse tõkestamise meetmetel on majandusele kaugeleulatuva mõju. Ettevõtjad seisavad silmitsi tarneahelate häirete, ajutiste sulgemiste ja vähenenud nõudlusega, samas kui kodumajapidamised seisavad silmitsi sissetulekute vähenemise ja töötusega. Liidu ja liikmesriikide ametiasutused on võtnud otsustavaid meetmeid, et aidata kodumajapidamistel ja maksejõulistel ettevõtjatel toime tulla majandustegevuse järsu, kuid ajutise aeglustumisega ja sellest tuleneva likviidsuspuudujäägiga.
- (3) On oluline, et krediitdiasutused ja investeerimisühingud kasutaksid oma kapitali seal, kus seda on kõige enam vaja, ning et liidu õigusraamistik seda toetaks ja samas tagaks, et nad järgivad oma tegevuses usaldatavusnõudeid. Lisaks kehtivate eeskirjadega ette

^[1] COM(2020) 456 final (27.5.2020).

nähtud paindlikkusele tuleks määruse (EL) 2017/2402 sihipäraste muudatustega tagada, et liidu väärtpaberistamise raamistikus nähakse ette lisavahend pärast COVID-19 pandeemiat majanduse taastumise edendamiseks.

- (4) COVID-19 kriisi erakorralised asjaolud ja enneolematud probleemid nõuavad viivitamatut tegutsemist, tagamaks, et krediidiasutused ja investeerimisühingud suudavad rahalisi vahendeid tõhusalt ettevõtetesse suunata ning seega aidata COVID-19 pandeemia põhjustatud majandusšokki leevendada.
- (5) Nagu Euroopa Pangandusjärelevalve märkis oma arvamuses viivisnõuete väärtpaberistamise regulatiivse käsitluse kohta¹², on viivisnõuete väärtpaberistamist tagavate varadega seotud riskid majanduslikult erinevad nõuetekohaselt teenindatavate varade väärtpaberistamise riskidest. Viivisnõuded väärtpaberistatakse diskonteeritud nominaal- või bilansilise väärtusega ning need kajastavad turu hinnangut muu hulgas sellele, kui tõenäoline on, et võla restruktureerimisega saadakse piisavalt rahavooge ja sissenõutavaid varasid. Investorite jaoks seisneb risk seega selles, et varadega seotud võlgade restruktureerimisel ei piisa sissenõutud summadest, et katta netoväärtus, millega need viivisnõuded on ostetud. Investorite tegelik riskiga seotud kahju ei vasta seega portfelli nimiväärtusele, vaid diskonteeritud väärtusele pärast alusvara ülekandmisel tehtud allahindluse mahaarvamist. Seepärast on viivisnõuete väärtpaberistamise puhul asjakohane arvutada riski säilitamise summa selle diskonteeritud väärtuse alusel.
- (6) Riski säilitamise nõue ühitab emitentide ja investorite huvi alusvara tootluse vastu. Tavaliselt on nõuetekohaselt teenindatavate varade väärtpaberistamise puhul müügi poolel ülekaalukas huvi väärtpaberistamise tehingu algatajal, kes on sageli ka algne laenuandja. Seevastu viivisnõudega väärtpaberistamise puhul püüavad väärtpaberistamise tehingu algatajad ebatõenäoliselt laekuvatest varadest oma bilansis lahti saada, sest nad ei pruugi enam soovida, et neid kõnealuste ebatõenäoliselt laekuvate varadega kuidagi seostataks. Sellistel juhtudel on varadega seotud maksete vahendajal suurem huvi varade restruktureerimise ja summade sissenõudmise vastu.
- (7) Enne finantskriisi järgiti mõnes väärtpaberistamistegevuses „algata ja turusta“ mudelit. Selles mudelis valiti väärtpaberistamiseks madalama kvaliteediga varad, kuigi see oli kahjulik investoritele, kellele jäi nii suurem risk kui nad võib-olla olid kavatsenud võtta. Nõue kontrollida väärtpaberistatud varade loomisel kasutatud laenuandmise standardeid kehtestati selleks, et tulevikus sellist tegevust ära hoida. Viivisnõuete väärtpaberistamisel tuleks laenuandmise standardite kontrollimisel siiski arvesse võtta konkreetseid asjaolusid, sealhulgas kõnealuste viivislaenude ostmist ja väärtpaberistamise liiki. Seepärast on vaja muuta laenuandmise standardite kontrollimist, et investoril oleks viivislaenude kvaliteedi ja tulemusnäitajate suhtes võimalik hoolsuskohustust täita, et teha mõistlik ja teadlik investeerimisotsus.
- (8) Bilansiline sünteetiline väärtpaberistamine sisaldab laenude kogumi (tavaliselt suured äriühingute laenud või VKEde laenud) krediidiriski ülekandmist krediidiriskikaitse lepinguga, mille kaudu väärtpaberistamise tehingu algataja ostab investorilt krediidiriskikaitset. Krediidiriskikaitse saavutatakse finantsgarantiide või krediituletisinstrumentide kasutamisega, kusjuures varade omandiõigus jääb väärtpaberistamise tehingu algatajale ja seda ei kanta üle väärtpaberistamise eriotstarbelisele ettevõtjale nagu traditsiooniliste väärtpaberistamiste puhul.

¹² Euroopa Pangandusjärelevalve arvamus Euroopa Komisjonile viivisnõuete väärtpaberistamise regulatiivse käsitluse kohta, EBA-OP-2019-13, avaldatud 23. oktoobril 2019.

Väärtpaberistamise tehingu algataja kui krediidiriskikaitse ostja kohustub maksma krediidiriskikaitse preemiat, millega investorid teenivad tulu. Investoril kui krediidiriskikaitse müüjal on omakorda kohustus teha eelnevalt kindlaksmääratud krediidisündmuse korral kindlaksmääratud krediidiriskikaitse makse.

- (9) Tuleks tagada, et väärtpaberistamise struktuuride ja nendega seotud riskide üldine keerukus on asjakohaselt maandatud ning et väärtpaberistamise tehingu algatajatele ei pakuta regulatiivseid stiimuleid sünteetiliste väärtpaberistamise eelistamiseks traditsiooniliste väärtpaberistamise asemel. Lihtsate, läbipaistvate ja standarditud sünteetiliste bilansiliste väärtpaberistamise nõuded peaksid seetõttu olema täielikult kooskõlas standardväärtpaberistamise kriteeriumidega, mida rakendatakse tegeliku müügiga seotud traditsiooniliste väärtpaberistamise puhul.
- (10) Siiski kehtivad traditsiooniliste standardväärtpaberistamise suhtes teatavad nõuded, mis ei ole sünteetiliste standardväärtpaberistamise tehingute puhul nende kahe väärtpaberistamise liigi olemuslike erinevuste tõttu asjakohased, eelkõige seetõttu, et sünteetiliste väärtpaberistamise puhul toimub riski ülekandmine alusvara müügi asemel krediidiriskikaitse lepinguga. Seepärast tuleks standardväärtpaberistamise kriteeriume vajaduse korral kohandada, et neid erinevusi arvesse võtta. Lisaks on vaja kehtestada sünteetiliste väärtpaberistamise erinõuded, millega tagada standardväärtpaberistamise raamistiku suunatus üksnes bilansilistele sünteetilistele väärtpaberistamistele ja krediidiriskikaitse lepingu selline struktureerimine, et piisavalt on kaitstud nii väärtpaberistamise tehingu algataja kui ka investori positsioon. Uute nõuete eesmärk peaks olema käsitleda vastaspoole krediidiriski nii väärtpaberistamise tehingu algataja kui ka investori puhul.
- (11) Krediidiriski ülekandmise esemeks peaksid olema riskipositsioonid, mille liidu reguleeritud krediidiasutus või investeerimisühing on algatanud või ostanud oma põhitegevusalana laenuandmise raames ja mis on lõppkuupäeva seisuga tema bilansis, või kui kasutatakse konsolideerimisgrupi struktuuri, siis konsolideeritud bilansis. See väärtpaberistamise tehingu algatajale esitatav nõue hoida väärtpaberistatud riskipositsioone bilansis peaks jätma arbitraažiga seonduvad väärtpaberistamised standardväärtpaberistamise märgise kohaldamisalast välja.
- (12) Väärtpaberistamise tehingu algataja peaks tagama, et ta ei maanda sama krediidiriski rohkem kui üks kord seeläbi, et hangib krediidiriskikaitset lisaks sünteetilise väärtpaberistamisega pakutavale krediidiriskikaitsele. Et tagada krediidiriskikaitse lepingu stabiilsus, peaks see vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013¹³ artiklis 249 sätestatud krediidiriski maandamise nõuetele, mida peavad täitma krediidiasutused ja investeerimisühingud, kes soovivad sünteetilise väärtpaberistamise kaudu riski olulist osa üle kanda.
- (13) Selleks et vältida konflikte väärtpaberistamise tehingu algataja ja investori vahel ning tagada aluspositsioonide jaoks ostetud krediidiriskikaitse ulatuse suhtes õiguskindlus, peaks sellises krediidiriskikaitstes olema selgelt nimetatud krediidituletisinstrumenti tingimuste aluseks olevad võlainstrumentid, millest tulenevad selgelt kindlaks määratud üksuste või võlgnike aluspositsioonid. Seepärast tuleks krediidituletisinstrumenti tingimuste aluseks olevad võlainstrumentid, millele kaitset ostetakse, alati vastavas registris selgelt kindlaks määrata ning seda registrit tuleks

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

ajakohastada. See nõue peaks samuti olema kaudselt osa kriteeriumist, millega määratletakse bilansiline väärtpaperistamine ja jäetakse standardväärtpaperistamise raamistikust välja arbitraaz.

- (14) Krediidisündmused, mis käivitavad krediidiriskikaitse lepingu kohased maksed, peaksid hõlmama vähemalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 178 osutatud sündmusi. Need sündmused on turu seisukohast hästi teada ja äratuntavad ning peaksid tagama kooskõla usaldatavusraamistikuga. Võla restruktureerimise meetmed, mis seisnevad järeleandmistes võlgnikule, kellel juba on või on tekkimas raskused oma finantskohustuste täitmisel, ei tohiks välistada krediidiriskikaitse sündmuse käivitamist. Finantsgarantiide puhul tuleks restruktureerimine krediidisündmusena välja jätta, et vältida finantsgarantiide käsitlemist tuletisinstrumentina kooskõlas asjakohaste raamatupidamisstandarditega.
- (15) Piisavalt tuleks kaitsta väärtpaperistamise tehingu algataja kui krediidiriski kaitse ostja õigust saada tegelike kahjude eest õigeaegseid makseid. Seega tuleks tehingu dokumentides ette näha usaldusväärne ja läbipaistev arveldusprotsess alusportfelli tegelike kahjude kindlaksmääramiseks, et väärtpaperistamise tehingu algatajale makstav summa ei oleks ebapiisav. Kuna kahju väljaselgitamine võib olla pikk protsess, tuleks väärtpaperistamise tehingu algatajale õigeaegsete maksete tagamiseks teha vahemaksed hiljemalt kuus kuud pärast sellise krediidisündmuse toimumist. Lisaks peaks olema olemas lõplik kohandamismehhanism, millega tagatakse, et vahemaksed katavad tegelikud kahjud ja välditakse nende vahepealsete kahjude eest investoreid kahjustavate ülemaksete tegemist. Kahjuarveldusmehhanismis tuleks samuti selgelt kindlaks määrata kõnealuste riskipositsioonide restruktureerimisprotsessi suhtes kohaldatav maksimaalne pikendusperiood, mis ei tohiks olla pikem kui kaks aastat. Kõnealune kahjuarveldusmehhanism peaks seega tagama krediidiriskikaitse korra toimivuse väärtpaperistamise tehingu algataja seisukohast ja andma investoritele nende maksekohustuse lõppemise kuupäeva suhtes õiguskindluse, aidates kaasa turu heale toimimisele.
- (16) Kontrolli tegeva kolmanda isiku olemasolu on levinud turutava, mis suurendab kõigi asjaosaliste jaoks tehingu õiguskindlust, vähendades seega kahjude jaotamise käigus vaidluste ja kohtuprotsesside tõenäosust. Selleks et suurendada tehingu kahjuarveldusmehhanismi usaldusväärsust, tuleks määrata kontrolli tegev kolmas isik, kes pärast krediidisündmuse toimumist kontrollib krediidiriskikaitse teatavate aspektide õigsust ja täpsust.
- (17) Krediidiriskikaitse preemiad peaksid sõltuma ainult kaitstud väärtpaperistamise seeria tagasimaksmata laenusumma suuruselt ja krediidiriskist. Bilansiliste standardväärtpaperistamiste puhul ei tohiks lubada mittetingimuslikke preemiaid, sest nendega võidakse kahjustada riski tulemuslikku ülekandmist väärtpaperistamise tehingu algatajalt kui krediidiriski kaitse ostjalt krediidiriski kaitse müüjatele. Muud kokkulepped, nagu ettemakstud preemiad, allahindlusmehhanismid või liiga keerukad preemiastruktuurid, tuleks bilansilise standardväärtpaperistamise puhul samuti keelata.
- (18) Krediidiriskikaitse stabiilsuse ja järjepidevuse tagamiseks peaks väärtpaperistamise tehingu algatajal olema võimalik bilansilist sünteetilist standardväärtpaperistamist ennetähtaegselt lõpetada ainult teatavatel täpselt määratletud asjaoludel. Kuigi väärtpaperistamise tehingu algatajal peaks olema õigus lõpetada krediidiriskikaitse teatavate kindlaksmääratud regulatiivsete sündmuste toimudes ennetähtaegselt, peaksid need sündmused kujutama endast õigusaktide või maksustamise tegelikku muutmist, millel on oluline negatiivne mõju väärtpaperistamise tehingu algataja

kapitalinõuetele või tehingu majanduslikule küljele võrreldes poolte ootustega tehingu sõlmimise ajal, tingimusel et selliseid muutusi ei olnud sel ajal võimalik mõistlikult ette näha. Bilansilised sünteetilised standardväärtpaberistamised ei tohiks sisaldada keerukaid klausleid, mida väärtpaberistamise tehingu algataja saab kasutada tagasikutsumiseks, eelkõige väga lühiajalisi ostuoptsioone, mille eesmärk on muuta üksikjuhtudel ajutiselt kapitalipositsiooni kajastamist.

- (19) Sünteetilist riskimarginaali esineb laialdaselt teatavat liiki tehingutes ning see on kasulik mehhanism nii investoritele kui ka väärtpaberistamise tehingu algatajatele, et vähendada vastavalt krediidiriskikaitse või riskipositsiooni kulusid. Sellega seoses on sünteetiline ületulu oluline teatavate konkreetsete jaevaraklasside puhul, nagu VKEd laenu ja tarbijalaenu, millega on tootlus ja krediidikahju suurem kui teistel varaklassidel ning mille puhul väärtpaberistatud riskipositsioonid tekitavad sellise kahju katmiseks ületulu. Ent kui investori positsioonile allutatud sünteetilise ületulu summa on liiga suur, on võimalik, et ei ole ühtki realistlikku stsenaariumi, mille korral väärtpaberistamise positsioonide investor kahju kannaks, mistõttu riski tegelikku ülekandmist ei toimu. Järelevalvega seotud probleemide leevendamiseks ja selle struktuurse elemendi täiendavaks standardimiseks on oluline kindlaks määrata bilansiliste sünteetiliste standardväärtpaberistamiste ranged kriteeriumid ning tagada sünteetilise ületulu kasutamise täielik avalikustamine.
- (20) Bilansiliste sünteetiliste standardväärtpaberistamiste puhul peaksid aktsepteeritavad olema üksnes kvaliteetsed krediidiriskikaitse mehhanismid. Kaudse krediidiriskikaitse korral peaksid selle tagamiseks aktsepteeritavate krediidiriskikaitse andjate ring piirduma üksustega, kes on määruse (EL) nr 575/2013 kohaselt aktsepteeritavad krediidiriskikaitse andjad ja keda tunnustatakse vastaspooltena, kelle riskikaal on 0 % kooskõlas kõnealuse määruse II jaotise III osa 2. peatükiga. Otsese krediidiriskikaitse korral peaks väärtpaberistamise tehingu algatajal kui krediidiriskikaitse ostjal ja investoritel kui krediidiriskikaitse müüjatel olema võimalik kasutada kvaliteetsed tagatis, mille aluseks peaks olema mis tahes vormis tagatis, millele võib määruse (EL) nr 575/2013 II jaotise III osa 2. peatüki kohaselt määrata riskikaalu 0 %, võttes arvesse asjakohaseid hoiuleandmis- või valitsemislepinguid. Kui antud tagatis on sularahas, tuleks seda hoida kolmandast isikust krediidasutuses või hoiul krediidiriskikaitse ostja juures, kusjuures mõlemal juhul peab olema tagatud minimaalne krediidikvaliteet.
- (21) Liikmesriigid peaksid määrama pädevad asutused, kes vastutavad nende nõuete järelevalve eest, millele bilansiline sünteetiline väärtpaberistamine peab vastama, et kvalifitseeruda standardväärtpaberistamiseks. Pädev asutus võib olla sama asutus, mis on määratud tegema järelevalvet selle üle, kas väärtpaberistamise tehingu algatajad, sponsorid ja väärtpaberistamise eriotstarbelised ettevõtjad täidavad nõudeid, millele traditsioonilised väärtpaberistamised peavad standardväärtpaberistamise määratluse saamiseks vastama. Nagu traditsiooniliste väärtpaberistamiste puhulgi, ei pruugi see pädev asutus olla sama asutus, kes vastutab selliste usaldatavusnõuete täitmise kohustuste järelevalve eest, mis kehtestati väärtpaberistamise tehingu algatajatele, algsetele laenuandjatele, väärtpaberistamise eriotstarbelistele ettevõtjatele, sponsoritele ja investoritele määruse (EL) 2017/2402 artiklitega 5–9 ning mille täitmisega seotud ülesanded usaldati nende kohustuste usaldatavusmõõdet arvestades konkreetselt asjaomaste finantseerimisasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eest vastutavatele pädevatele asutustele.
- (22) Määrust (EL) nr 2017/2402 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

- (23) Kuna käesoleva määruse eesmärgke, nimelt laiendada standardväärtpaberistamise raamistikku bilansilisele sünteetilisele väärtpaberistamisele ja kõrvaldada viivisnõuete väärtpaberistamise regulatiivsed takistused, et usaldatavusnõudeid alandamata pankade laenuandmisvõimet veelgi suurendada, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 2017/2402 muudatused

Määrust (EL) nr 2017/2402 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artiklisse 2 lisatakse punktid 24, 25, 26, 27 ja 28:

„24) viivisnõuete väärtpaberistamine“ – väärtpaberistamine, mis on tagatud selliste viivisnõuete kogumiga, mis vastavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 47a lõikes 3 sätestatud tingimustele ja mille väärtus moodustab väärtpaberistamise tehingu algatamise hetkel kogumi väärtusest vähemalt 90 %;

25) „krediidiriskikaitse leping“ – väärtpaberistamise tehingu algataja ja investori vaheline kokkulepe kanda väärtpaberistatud riskipositsioonide krediidirisk krediituletisinstrumentide või finantsgarantiide kaudu väärtpaberistamise tehingu algatajalt investorile, millega väärtpaberistamise tehingu algataja võtab kohustuse maksta investorile krediidiriskikaitse preemiat ja investor võtab kohustuse tasuda väärtpaberistamise tehingu algatajale krediidiriskikaitse makse juhul, kui toimub üks lepingus kindlaks määratud sündmus;

26) „krediidiriskikaitse preemia“ – summa, mille väärtpaberistamise tehingu algataja on krediidiriskikaitse lepingu alusel kohustunud investorile maksma investori poolt lubatud krediidiriskikaitse eest;

27) „krediidiriskikaitse makse“ – summa, mille investor on krediidiriskikaitse lepingu alusel kohustunud väärtpaberistamise tehingu algatajale maksma juhul, kui on toimunud krediidiriskikaitse lepingus kindlaks määratud sündmus;

28) „sünteetiline ületulu“ – summa, mille väärtpaberistamise tehingu algataja on tehingu dokumentides ette näinud, et katta tehingu kestuse jooksul tekkida võivad alusportfelli kahjud.“

- (2) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

- (a) lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Viivisnõuete väärtpaberistamise korral võib käesolevas lõikes sätestatud nõude täita ka maksete vahendaja.“;

- (b) lisatakse lõige [3a]:

„3a. Erandina lõike 3 punktidest b–e ei ole viivisnõuete väärtpaberistamise korral säilitatav oluline majanduslik netohuvi nimetatud punktide kohaldamisel väiksem kui 5 % selliste väärtpaberistatud riskipositsioonide netoväärtusest, mis kvalifitseeruvad viivisnõueteks, nagu on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 47a lõikes 3.

Viivisnõuete netoväärtus saadakse, kui tehingu väärtpaberistamise algatamise ajal kokku lepitud tagastamatu ostuallahindlus lahutatakse riskipositsiooni nimiväärtusest, või kui see on asjakohane, järelejäänud väärtusest.“

- (3) Artikli 9 lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevas lõikes sätestatud nõuet ei kohaldata selliste aluspositsioonide suhtes, mis on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 47a lõikes 3 osutatud viivisnõuded ajal, mil väärtpaberistamise tehingu algataja need asjaomaselt kolmandalt isikult ostis.“

- (4) Artikli 18 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) väärtpaberistamine vastab kõikidele käesoleva peatüki 1., 2. või 2a jao nõuetele ja Väärtpaberiturujärelevalvet on artikli 27 lõike 1 kohaselt teavitatud;“.

- (5) Artiklit 19 muudetakse järgmiselt:

- (a) artikli pealkiri asendatakse järgmisega:

„Lihtne, läbipaistev ja standarditud traditsiooniline väärtpaberistamine“;

- (b) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Väärtpaberistamisi (välja arvatud varaga tagatud kommertsväärtpaberite programmid, varaga tagatud kommertsväärtpaberite tehingud ja bilansilised väärtpaberistamised), mis vastavad artiklites 20, 21 ja 22 sätestatud nõuetele, käsitatakse standardväärtpaberistamisena.“

- (6) Lisatakse 2a jagu:

**„2A JAGU. LIHTSA, LÄBIPAISTVA JA STANDARDITUD BILANSILISE
VÄÄRTPABERISTAMISE NÕUDED**

Artikkel 26a

Lihtne, läbipaistev ja standarditud bilansiline väärtpaberistamine

1. Bilansiline standardväärtpaberistamine on sünteetiline väärtpaberistamine, mis vastab artiklites 26b–26e sätestatud nõuetele.
2. Pangandusjärelevalve võib vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010 artiklile 16 võtta tihedas koostöös Väärtpaberiturujärelevalve ja EIOPAg vastu suunised ja soovitused artiklites 26b–26e sätestatud nõuete ühetaoliseks tõlgendamiseks ja kohaldamiseks.

Lihtsusega seotud nõuded

1. Väärtpaberistamise tehingu algataja on üksus, millel on liidus tegevusluba või litsents. Ta on algataja aluspositsioonide puhul.

Väärtpaberistamise tehingu algataja, kes ostab enda arvel kolmanda isiku suhtes olevad riskipositsioonid ja väärtpaberistab need, kohaldab ostetud kolmanda isiku suhtes olevate riskipositsioonide suhtes selliseid krediiti, sissenõudmist, võla restruktureerimist ja maksete vahendamist puudutavaid põhimõtteid, mis ei ole leebemad kui need, mida väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab võrreldavate ostmata riskipositsioonide suhtes.

2. Aluspositsioonid algatatakse väärtpaberistamise tehingu algataja põhitegevuse käigus.
3. Sulgemiskuupäeval hoitakse aluspositsioone väärtpaberistamise tehingu algataja või temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse bilansis.

Käesoleva lõike kohaldamisel on konsolideerimisgrupp üks järgmistest:

- (a) sellistest juriidilistest isikutest koosnev grupp, mille suhtes kohaldatakse usaldatavusnõuete kohast konsolideerimist vastavalt määruse (EL) nr 2013/575 I osa II jaotise 2. peatükile;
 - (b) direktiivi 2009/138/EÜ artikli 212 lõike 1 punktis c määratletud konsolideerimisgrupp.
4. Väärtpaberistamise tehingu algataja ei maanda tehingu aluspositsioonide krediidiriski topelt.
 5. Krediidiriskikaitse leping on kooskõlas määruse (EL) nr 2013/575 artiklis 249 sätestatud krediidiriski maandamise normidega, või kui seda artiklit ei kohaldata, nõuetega, mis ei ole leebemad kui selle artikli nõuded.
 6. Väärtpaberistamise tehingu algataja esitab kinnitused ja tagatised selle kohta, et täidetud on järgmised nõuded:
 - (a) väärtpaberistamise tehingu algatajal või temaga ühte konsolideerimisgruppi kuuluval üksusel on täielik ja kehtiv aluspositsioonide omandiõigus ja seonduvad lisaõigused;
 - (b) kui väärtpaberistamise tehingu algataja on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutus või direktiivi 2009/138/EÜ artikli 13 punktis 1 määratletud kindlustusandja, jääb aluspositsioonide krediidirisk väärtpaberistamise tehingu algataja või selle üksuse bilanssi, mille üle tehakse järelevalvet konsolideeritud alusel;
 - (c) iga aluspositsioon vastab väärtpaberistatud portfelli lisamise kuupäeval krediidiriskikaitse maksega seotud sobivuskriteeriumidele ja kõigile tingimustele, välja arvatud artiklis 26e osutatud krediidisündmuse toimumine;
 - (d) väärtpaberistamise tehingu algataja parima teadmise kohaselt sisaldab iga aluspositsiooni leping võlgniku juriidilist, kehtivat, siduvat ja täitmisele pööratavat kohustust tasuda lepingus kindlaks määratud rahasummad;
 - (e) aluspositsioonid vastavad laenude väljastamise kriteeriumidele, mis ei ole leebemad kui standardsed laenude väljastamise kriteeriumid, mida

väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab samalaadsete väärtpaberistamata riskipositsioonide suhtes;

- (f) väärtpaberistamise tehingu algataja parima teadmise kohaselt ei ole ükski võlgnik selle kuupäeva seisuga, mil aluspositsioon lisati väärtpaberistatud portfelli, rikkunud ühtki aluspositsiooniga seotud kohustust või jätnud sellise kohustuse täitmata;
- (g) väärtpaberistamise tehingu algataja parima teadmise kohaselt ei sisalda tehingu dokumendid valeinfot aluspositsioonide üksikasjade kohta;
- (h) tehingu sulgemise või aluspositsiooni väärtpaberistatud portfelli lisamise kuupäeva seisuga ei ole võlgniku ja algse laenuandja vahelist lepingut asjaomase aluspositsiooni kohta muudetud viisil, mis on mõjutanud aluspositsiooni täitmisele pööratavust või sissenõudmist.

7. Aluspositsioonid vastavad eelnevalt kindlaks määratud, selgetele ja dokumenteeritud sobivuskriteeriumidele, mis ei võimalda nende riskipositsioonide puhul aktiivset portfelli valitsemist kaalutusõiguse alusel.

Käesoleva lõike kohaldamisel ei loeta aktiivseks portfelli valitsemiseks selliste aluspositsioonide asendamist, mis rikuvad kinnitusi või tagatise, või kindlaks määratud täiendamistingimustele vastavate riskipositsioonide lisamist juhul, kui väärtpaberistamine hõlmab vahendite täiendamise perioodi.

Pärast tehingu sulgemise kuupäeva lisatud riskipositsioonid vastavad sobivuskriteeriumidele, mis ei ole leebemad kui need, mida kohaldata aluspositsioonide algsel valimisel.

Aluspositsiooni võib tehingust kõrvaldada, kui

- (a) see aluspositsioon on tagasi makstud või muul viisil tähtaegunud;
- (b) see aluspositsioon on väärtpaberistamise tehingu algataja tavapärase äritegevuse käigus likvideeritud, juhul kui likvideerimine ei kujuta endast määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 250 osutatud kaudset toetust;
- (c) seda aluspositsiooni muudetakse muul kui krediidist tuleneval põhjusel, nagu võla refinantseerimine või restruktureerimine, ning muudatus tehakse asjaomase aluspositsiooni maksete tavapärase vahendamise käigus;
- (d) see aluspositsioon ei vastanud tehingusse kaasamise ajal sobivuskriteeriumidele.

8. Väärtpaberistamine on tagatud selliste aluspositsioonide kogumiga, mis on vara liigilt homogeensed, võttes arvesse vara liigi rahavoogudega seotud konkreetseid omadusi, sealhulgas nende lepingulisi, krediidiriski ja ennetähtaegse tasumise tunnuseid. Üks varakogum koosneb üksnes üht liiki varadest.

Aluspositsioonid sisaldavad lepinguliselt siduvaid ja täitmisele pööratavaid kohustusi, mis annavad võlgnike ja vajaduse korral garantiandjate suhtes täieliku regressiõiguse.

Aluspositsioonid näevad ette kindlapiirilised perioodilised maksevood (mille osamaksete summad võivad erineda) seoses rendi-, põhisumma- või intressimaksetega või muu õigusega saada neid makseid toetavatelt varadelt

tulu. Aluspositsioonid võivad samuti anda tulu finantseeritud või liisitud vara müügist.

Aluspositsioonid ei sisalda direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 44 määratletud muid vabalt võõrandatavaid väärtpabereid kui äriühingute võlakirjad, mis ei ole kauplemisskohas noteeritud.

9. Aluspositsioonid ei sisalda väärtpaberistamise positsioone.
10. Laenude väljastamise standardid, mille kohaselt aluspositsioonid algatatakse, ning olulised muudatused võrreldes varasemate laenude väljastamise standarditega tehakse potentsiaalsetele investoritele põhjendamatult viivitusega täielikult teatavaks. Aluspositsioonid väljastatakse, andes täieliku regressiõiguse võlgniku suhtes, kes ei ole väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtja. Aluspositsioonidega seotud krediidi- või väljastamisotsuste tegemisel ei osale ükski kolmas isik.

Selliste väärtpaberistamise korral, mille aluspositsioonideks on eluasemelaenud, ei sisalda laenu kogum ühtegi laenu, mille turustamisel ja väljastamisel on tuginetud eeldusele, et laenu taotlejale, või kui see on asjakohane, vahendajatele on teatatud, et esitatud teave võib olla laenuandja poolt kontrollimata.

Laenuvõtja krediidi võime hindamine vastab direktiivi 2008/48/EÜ artiklis 8 sätestatud nõuetele või direktiivi 2014/17/EL artikli 18 lõigetes 1–4, lõike 5 punktis a ja lõikes 6 sätestatud nõuetele, või kui see on asjakohane, kolmandate riikide samaväärsetele nõuetele.

Väärtpaberistamise tehingu algatajal või algsel laenuandjal on asjatundlikkus väärtpaberistatavate riskipositsioonidega samalaadsete riskipositsioonide algatamise alal.

11. Aluspositsioonide hulka ei kuulu aluspositsioonide valimise hetkel makseviivituses olevaid riskipositsioone määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 tähenduses ega riskipositsioone halvenenud krediitkvaliteediga võlgniku või garantiiandja suhtes, kes väärtpaberistamise tehingu algataja või algse laenuandja prima teadmise kohaselt

- (a) on kuulutatud maksejõuetuks või kelle võlausaldajatele on kohus andnud lõpliku ja edasikaebamisele mittekuuluva täitmisele pööramise õiguse või õiguse saada olulisi hüvitisi makse tegemata jätmise tulemusel tekkinud kahjude eest kolme aasta jooksul enne algatamise kuupäeva või kelle suhtes on toimunud seoses viivisnõuetega võla restruktureerimise protsess kolme aasta jooksul enne aluspositsioonide valimist, välja arvatud juhul, kui

- i) restruktureeritud aluspositsiooniga ei ole kaasnenud uusi võlgnevusi alates kuupäevast, mil leidis aset restruktureerimine, mis peab olema toimunud vähemalt üks aasta enne aluspositsioonide valimise kuupäeva;
- ii) algataja poolt vastavalt artikli 7 lõike 1 esimese lõigu punktile a ja punkti e alapunktile i antud teabes on sõnaselgelt välja toodud restruktureeritud aluspositsioonide osakaal, restruktureerimise aeg ja üksikasjad ning nende tulemusnäitajad alates restruktureerimise kuupäevast;

- (b) oli aluspositsiooni algatamise ajal, juhul kui see oli asjakohane, kantud avalikku halva krediidi ajalooga isikute krediidiregistrisse, või juhul kui sellist

avalikku krediidiregistrit ei eksisteeri, muusse krediidiregistrisse, mis on algatajale või algele laenuandjale kättesaadav;

- (c) on saanud krediidikvaliteedi hinnangu või krediidikvaliteedi astme, mis näitab, et lepingus kokkulepitud maksete tegemata jätmise risk on oluliselt suurem kui algataja hoitavate võrreldavate väärtpaberistamata riskipositsioonide puhul.

12. Võlgnikud on tehingusse riskipositsioonide lisamise hetkeks teinud vähemalt ühe makse, välja arvatud järgmistel juhtudel:

- (a) tegemist on uueneva väärtpaberistamisega, mis on tagatud ühes osas tasutavate riskipositsioonidega või mille lõpptähtaeg on alla ühe aasta, sealhulgas vaba tagasimaksega krediidiga seonduvad piiranguteta igakuised maksed;
- (b) riskipositsioon kujutab endast sellise riskipositsiooni refinantseerimist, mis on juba tehingusse kaasatud.

13. Pangandusjärelevalve töötab tihedas koostöös Väärtpaberiturujärelevalve ja EIOPaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles kirjeldatakse täpsemalt, milliseid lõikes 8 osutatud aluspositsioone käsitatakse homogeensena.

Pangandusjärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt [6 kuud pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva].

Komisjonil on õigus käesolevat määrust täiendada, võttes käesolevas lõikes osutatud regulatiivsed tehnilised standardid vastu vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitele 10–14.

Artikkel 26c

Standardsusega seotud nõuded

1. Väärtpaberistamise tehingu algataja või algne laenuandja täidab riski säilitamise nõuded kooskõlas artikliga 6.
2. Väärtpaberistamisest tulenevaid intressimäära- ja valuutariske ning nende võimalikku mõju väärtpaberistamise tehingu algatajale ja investoritele tehtavatele maksetele kirjeldatakse tehingu dokumentides. Need riskid on asjakohaselt maandatud ja kõik sel otstarbel võetud meetmed avalikustatakse. Kõik tagatised, millega investori kohustused on krediidiriskikaitse lepingu alusel tagatud, on nomineeritud samas valuutas, milles on nomineeritud krediidiriskikaitse makse.

Kui väärtpaberistamisel kasutatakse väärtpaberistamise eriotstarbelist ettevõtjat, on väärtpaberistamise eriotstarbelise ettevõtja poolt investoritele tehtavate intressimaksetega seotud kohustiste summa igal ajal võrdne tuluga, mida väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtja saab väärtpaberistamise tehingu algatajalt ja tagatiskokkulepetest, või sellest väiksem.

Aluspositsioonide portfelli ei sisalda tuletisinstrumente, välja arvatud juhul, kui eesmärk on aluspositsioonide intressimäära- või valuutariskide maandamine. Nende tuletisinstrumentide emissioon tagatakse ja need dokumenteeritakse üldiste rahvusvahelise rahanduse standardite kohaselt.

3. Kõik tehinguga seoses tehtavad viiteintressimääraga seotud maksed põhinevad ühel järgmistest:

- (a) üldkasutatavad turu intressimäärad või üldkasutatavad sektoripõhised määrad, mis kajastavad vahendite kulusid, mitte aga keerukaid valemehid või tuletisinstrumente;
- (b) tulu, mis tuleneb tagatisest, millega investori kohustused on krediidiriskikaitse lepingu alusel tagatud.

Kõik aluspositsioonidega seoses tasumisele kuuluvad viiteintressimääraga seotud maksed põhinevad üldkasutatavatel turu intressimääradel või üldkasutatavatel sektoripõhistel määradel, mis kajastavad vahendite kulusid, mitte aga keerukatel valemitel või tuletisinstrumentidel.

4. Pärast väärtpaperistamise tehingu algatajaga seotud täitmisele pööramise sündmust on investoril lubatud võtta täitemeetmeid, lõpetada krediidiriskikaitse leping või teha mõlemat.

Kui väärtpaperistamisel kasutatakse väärtpaperistamise eriotstarbelist ettevõtjat ja kätte on toimetatud täitmisele pööramise teade või krediidiriskikaitse lepingu lõpetamise teade, ei jää ükski rahasumma väärtpaperistamise eriotstarbelisest ettevõtjast üle kandmata, välja arvatud see, mis on vajalik väärtpaperistamise eriotstarbelise ettevõtja toimimiseks, selliste makseviivituses aluspositsioonide eest kaitsemaksete tegemiseks, mida lõpetamise ajal veel restruktureeriti, või investoritele korrapäraste tagasimaksete tegemiseks kooskõlas väärtpaperistamise lepingutingimustega.

5. Kahjud määratakse väärtpaperistamise positsiooni omanikele vastavalt väärtpaperistamise seeria nõudeõiguse järgule, alustades kõige madalama nõudeõiguse järguga väärtpaperistamise seeriast.

Järjestikust amortiseerimist kohaldatakse kõigi väärtpaperistamise seeriade suhtes, et teha kindlaks väärtpaperistamise seeriade tagasimaksmata summad igal maksekuupäeval, alustades kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaperistamise seeriast.

Kui tehingud hõlmavad mittejärjestikust amortiseerimist, nähakse ette aluspositsioonide tulemusnäitajatega seotud käivitavad tegurid, mille tulemusena muudetakse amortiseerimine järjestikuseks, vastavalt nõudeõiguse järgule toimuvaks amortiseerimiseks. Tulemusnäitajatega seotud käivitavad tegurid hõlmavad aluspositsioonide krediidikvaliteedi halvenemist allapoole eelnevalt kindlaks määratud künnist.

Väärtpaperistamise seeriade amortiseerudes tagastatakse investoritele tagatise summa, mis on võrdne nende seeriade amortisatsiooni summaga, eeldusel et investorid on need seeriad kollateraliseerinud.

Kui seoses aluspositsioonidega on toimunud artiklis 26e osutatud krediidisündmus ja võla restruktureerimise protsess ei ole nende puhul lõpule viidud, on järelejäänud krediidiriskikaitse summa teatud maksekuupäeval vähemalt võrdne nende aluspositsioonide tagasimaksmata tingliku väärtusega, millest on maha arvatud kõigi nende aluspositsioonidega seoses tehtud vahepealsete maksete summa.

6. Kui väärtpaberistamise puhul on tegemist uueneva väärtpaberistamisega, sisaldavad tehingu dokumendid asjakohaseid ennetähtaegse amortiseerimise tegureid, mis käivitavad uueneva perioodi lõppemise, sealhulgas vähemalt järgmised:
- (a) aluspositsioonide krediitlikvaliteedi halvenemine eelnevalt kindlaks määratud künniseni või allapoole seda;
 - (b) kahju suurenemine eelnevalt kindlaks määratud künnisest kõrgemale tasemele;
 - (c) suutmatus tekitada kindlaks määratud ajavahemikul piisaval hulgal uusi aluspositsioone, mis vastaksid eelnevalt kindlaks määratud sobivuskriteeriumidele.
7. Tehingu dokumentides on selgelt täpsustatud
- (a) lepingulised kohustused, ülesanded ja vastutus, mis lasuvad maksete vahendajal ja usaldusisikul ning muudel kõrvalteenuste osutajatel või artikli 26e lõikes 4 osutatud kontrolli tegeval kolmandal isikul, nagu on asjakohane;
 - (b) sätted, mis tagavad maksete vahendaja, usaldusisiku, muude kõrvalteenuste osutajate või artikli 26e lõikes 4 osutatud kontrolli tegeva kolmandal isiku asendamise ühe kõnealuse teenuseosutaja makseviivituse või maksejõuetuse korral viisil, mis ei põhjusta kõnealuste teenuste osutamise lõpetamist;
 - (c) vahendusmenetlus, mida kohaldatakse aluspositsioonide suhtes sulgemiskuupäeval ja pärast seda, ning asjaolud, mille korral võib seda menetlust muuta;
 - (d) vahendusstandardid, mida maksete vahendaja on kohustatud aluspositsioonide maksete vahendamisel järgima kogu väärtpaberistamise tähtaja jooksul.
8. Maksete vahendajal on asjatundlikkus väärtpaberistatud positsioonidega samalaadsete positsioonide maksete vahendamise alal ning tal on seoses riskipositsioonide maksete vahendamisega olemas hästi dokumenteeritud ja asjakohased põhimõtted, protseduurid ja riskijuhtimise kontrollimeetmed.
- Maksete vahendaja kohaldab aluspositsioonide suhtes vahendusmenetlust, mis on vähemalt sama range kui menetlus, mida väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab samalaadsete väärtpaberistamata riskipositsioonide suhtes.
9. Väärtpaberistamise tehingu algatajal on ajakohastatud alusvara register, et aluspositsioonid saaks igal ajal kindlaks teha. See register sisaldab andmeid krediituletisinstrumenti tingimuste aluseks oleva võlainstrumenti emiteerinud võlgnike kohta ja selle krediituletisinstrumenti tingimuste aluseks oleva võlainstrumenti kohta, millest aluspositsioonid tulenevad, ning iga aluspositsiooni puhul tinglikku summat, mis on kaitsitud ja tagasimaksmata.
10. Tehingu dokumendid sisaldavad selgeid sätteid, mis võimaldavad õigeaegselt lahendada konflikte eri kategooria investorite vahel. Kui väärtpaberistamisel kasutatakse väärtpaberistamise eriotstarbelist ettevõtjat, on hääleõigus selgelt kindlaks määratud ja võlakirjaomanike vahel jaotatud ning usaldusisiku ja muude investorite ees usaldusülesandeid täitvate üksuste kohustused on selgelt kindlaks määratud.

Läbipaistvusega seotud nõuded

1. Väärtpaberistamise tehingu algataja teeb potentsiaalsetele investoritele enne hinnakujundust kättesaadavaks andmed varasemate staatiliste ja dünaamiliste tulemusnäitajate kohta, mis puudutavad makseviivitusi ja kahju (näiteks andmed viivisseisundi ja makseviivituste kohta), selliste riskipositsioonide puhul, mis on põhimõtteliselt sarnased väärtpaberistatavate positsioonidega; samuti teeb ta kättesaadavaks nende andmete allikad ja asjaolud, mille põhjal väidetakse, et positsioonid on sarnased. Need andmed käivad vähemalt viie aasta kohta.
2. Enne tehingu sulgemist teeb asjakohane sõltumatu isik aluspositsioonide valimi väliskontrolli ja kontrollib muu hulgas, kas aluspositsioonid kvalifitseeruvad krediidiriskikaitse lepingu alusel krediidiriskikaitse saamiseks.
3. Väärtpaberistamise tehingu algataja teeb potentsiaalsetele investoritele enne väärtpaberistamise hinnakujundust kättesaadavaks kohustiste rahavoo mudeli, mis kajastab täpselt lepingul põhinevat seost aluspositsioonide ning väärtpaberistamise tehingu algataja, investorite, muude kolmandate isikute, ja kui see on asjakohane, väärtpaberistamise eriotstarbelise ettevõtja vahel liikuvate maksete vahel, ning teeb selle mudeli pärast hinnakujundust kättesaadavaks investoritele jooksvalt ja potentsiaalsetele investoritele nende taotluse korral.
4. Juhul kui väärtpaberistamise aluspositsioonid on eluasemelaenud või autolaenud või -liisingud, avaldab väärtpaberistamise tehingu algataja selliste eluasemelaenude või autolaenude või -liisingutega rahastatavate varade keskkonnatoime kohta kättesaadava teabe osana teabest, mis avalikustatakse vastavalt artikli 7 lõike 1 esimese lõigu punktile a.
5. Väärtpaberistamise tehingu algataja vastutab artikli 7 täitmise eest. Artikli 7 lõike 1 esimese lõigu punktis a nõutud teave tehakse taotluse korral potentsiaalsetele investoritele kättesaadavaks enne hinnakujundust. Artikli 7 lõike 1 esimese lõigu punktides b ja d nõutud teave tehakse enne hinnakujundust kättesaadavaks vähemalt kavandina või esialgsel kujul. Lõplikud dokumendid tehakse investoritele kättesaadavaks hiljemalt 15 päeva jooksul pärast tehingu sulgemist.

Krediidiriskikaitse lepingu, kontrolli tegeva kolmanda isiku ja sünteetilise ületuluga seotud nõuded

1. Krediidiriskikaitse leping katab järgmised krediidisündmused:
 - (a) tasumata jätmine aluspositsiooni võlgniku poolt, sealhulgas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktis b osutatud makseviivitus;
 - (b) aluspositsiooni võlgniku pankrot, mis hõlmab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktides e ja f osutatud elemente;
 - (c) krediidiriskikaitse lepingu puhul (v.a finantsgarantii korral) aluspositsiooni restruktureerimine, mis hõlmab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis d osutatud elemente.

Kõik krediidisündmused dokumenteeritakse.

Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed, millele on osutatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/227* V lisa 30. jao lõigetes 163–183 ja mida kohaldatakse aluspositsioonide suhtes, et vältida sobivate krediidisündmuste käivitamist.

2. Krediidisündmuse toimumise järel arvutatakse krediidiriskikaitse makse väärtpaberistamise tehingu algataja või laenuandja tegeliku realiseerunud kahju põhjal, mis on restruktureeritud kooskõlas tema standardsete sissenõudmispõhimõtete ja -menetlustega asjaomast liiki riskipositsioonide jaoks ning kajastatud tema finantsaruannetes makse tegemise ajal. Lõplik krediidiriskikaitse makse tasutakse kindlaks määratud ajavahemiku jooksul pärast võla restruktureerimise protsessi lõppu asjaomase riskipositsiooni puhul, juhul kui võla restruktureerimise protsess lõpeb enne graafikujärgset õiguslikku tähtaega või krediidiriskikaitse lepingu ennetähtaegset lõpetamist.

Vahepealne krediidiriskikaitse makse tehakse hiljemalt kuus kuud pärast lõikes 1 osutatud krediidisündmuse toimumist, juhul kui kahjudega seotud võla restruktureerimine asjaomase aluspositsiooni puhul ei ole kõnealuse kuuekuulise perioodi lõpuks lõpule viidud. Vahepealne krediidiriskikaitse makse on vähemalt järgmistest suurim:

- (a) väärtuse langus, mille väärtpaberistamise tehingu algataja on kajastanud oma finantsaruannetes kooskõlas vahepealse makse tegemise ajal kohaldatud raamatupidamistavaga;
- (b) kui see on asjakohane, makseviivitusest tingitud kahjumäär, mis on määratud kindlaks vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 3. peatükile.

Kui tehakse vahepealne krediidiriskikaitse makse, tehakse esimeses lõigus osutatud lõplik krediidiriskikaitse makse, et kohandada kahju vahepealset arveldamist vastavalt tegelikule realiseerunud kahjule.

Vahepealse ja lõpliku krediidiriskikaitse makse arvutamise meetod määratakse kindlaks krediidiriskikaitse lepingus.

Krediidiriskikaitse makse on proportsionaalne krediidiriskikaitse lepinguga hõlmatud vastava aluspositsiooni tagasimaksmata tingliku väärtusega.

Väärtpaberistamise tehingu algataja õigus saada krediidiriskikaitse makse on jõustatav. Väärtpaberistamise raames investorite makstavad summad on krediidiriskikaitse lepingus selgelt sätestatud ja piiratud. Nende summade arvutamine on võimalik igal ajal. Krediidiriskikaitse lepingus sätestatakse selgelt asjaolud, mille korral investorid on kohustatud makseid tegema. Lõikes 4 osutatud kontrolli tegev kolmas isik hindab, kas sellised asjaolud on tekkinud.

Krediidiriskikaitse makse summa arvutatakse sellise üksiku aluspositsiooni tasandil, mille puhul on toimunud krediidisündmus.

3. Krediidiriskikaitse lepingus täpsustatakse maksimaalne pikendusperiood, mida kohaldatakse võla restruktureerimise protsessile selliste aluspositsioonide puhul, millega seoses on toimunud lõikes 1 osutatud krediidisündmus, kuid võla restruktureerimise protsess ei ole graafikujärgsel õiguslikul tähtajal või krediidiriskikaitse lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel lõpule viidud. See

pikendusperiood ei ole pikem kui kaks aastat. Krediidiriskikaitse lepingus nähakse ette, et selle pikendusperioodi lõpuks tehakse viimane krediidiriskikaitse makse väärtpaberistamise tehingu algataja lõpliku kahjuhinnangu põhjal, nagu see on sel ajal kajastatud väärtpaberistamise tehingu algataja finantsaruannetes.

Kui krediidiriskikaitse leping lõpetatakse, jätkub võla restruktureerimise protsess seoses enne lõpetamist toimunud võimalike lahendamata krediidisündmustega samal viisil, nagu on kirjeldatud esimeses lõigus.

Krediidiriskikaitse lepingu alusel makstavad krediidiriskikaitse preemiad on struktureeritud nii, et need sõltuksid aluspositsioonide tulemusnäitajatest ja kajastaksid kaitstud väärtpaberistamise seeria riski. Nendel põhjustel ei sätestata krediidiriskikaitse lepingus garanteeritud preemiaid, preemiate ettemakseid, allahindlusmehhanisme või muid mehhanisme, mis võivad ära hoida või vähendada kahju tegelikku jaotamist investoritele või tagastada väärtpaberistamise tehingu algatajatele osa makstud preemiast pärast tehingu lõpptähtaega.

Tehingu dokumentides kirjeldatakse, kuidas arvutatakse krediidiriskikaitse preemiad ja võimalikud võlakirjakupongid iga maksekuupäeva puhul väärtpaberistamise tehingu kehtivuse ajal.

Investorite õigus saada krediidiriskikaitse preemiaid on jõustatav.

4. Väärtpaberistamise tehingu algataja nimetab kontrolli tegeva kolmanda isiku enne tehingu sulgemise kuupäeva. Kontrolli tegev kolmas isik kontrollib iga aluspositsiooni puhul, millega seoses on esitatud krediidisündmuse teade, kõike järgmist:

- (a) kas krediidisündmuse teates osutatud krediidisündmus on krediidiriskikaitse lepingu tingimustes osutatud krediidisündmus;
- (b) kas aluspositsioon oli asjaomase krediidisündmuse toimumise ajal alusportfellis;
- (c) kas aluspositsioon vastas alusportfelli lisamise ajal sobivuskriteeriumidele;
- (d) juhul kui aluspositsioon lisati väärtpaberistamisele täiendamise tulemusel, kas täiendamine vastas täiendamistingimustele;
- (e) kas lõpliku kahju summa on kooskõlas väärtpaberistamise tehingu algataja kasumiaruandes kajastatud kahjudega;
- (f) kas viimase krediidiriskikaitse makse tasumise ajal on aluspositsioonidega seotud kahjud investorite vahel õigesti jagatud.

Kontrolli tegev kolmas isik on väärtpaberistamise tehingu algatajast ja investoritest ning asjakohasel juhul väärtpaberistamise eriotstarbelisest ettevõtjast sõltumatu ning ta on andnud sulgemiskuupäevaks nõusoleku sellele, et ta on määratud kontrolli tegevaks kolmandaks isikuks.

Kontrolli tegev kolmas isik võib kontrolli teha valimi alusel, mitte iga üksiku aluspositsiooni alusel, mille jaoks krediidiriskikaitse makset nõutakse. Kui investorid ei ole valimipõhise kontrolliga rahul, võivad nad taotleda, et kontrollitaks mõne konkreetse aluspositsiooni sobivust.

Väärtpaberistamise tehingu algataja lisab tehingu dokumentidesse kohustuse edastada kontrolli tegevale kolmandale isikule kogu teave, mida on vaja esimeses lõigus sätestatud nõuete kontrollimiseks.

5. Väärtpaberistamise tehingu algataja ei tohi tehingut lõpetada enne selle graafikujärgset lõpptähtaega muul põhjusel kui järgmised sündmused:

- (a) investori maksejõuetus;
- (b) investor jätab tasumata krediidiriskikaitse lepingu alusel tasumisele kuuluvad summad või rikub tehingu dokumentides sätestatud olulisi kohustusi;
- (c) asjakohased regulatiivsed sündmused, sealhulgas:
 - i) asjakohased muudatused liidu või siseriiklikes õigusaktides, pädevate asutuste tehtud asjakohased muudatused selliste õigusaktide ametlikult avaldatud tõlgendustes või sellised asjakohased muudatused tehingu maksu- või arvestuslikus käsitluses, millel on oluline negatiivne mõju kapitalisummale, mis peab väärtpaberistamise tehingu algatajal seoses väärtpaberistamise või selle aluspositsioonidega olema, iga juhtumi puhul võrreldes sellega, mida eeldati tehingu tegemise ajal ja mida ei saanud sel ajal mõistlikult eeldada;
 - ii) pädeva asutuse otsus selle kohta, et väärtpaberistamise tehingu algatajal või väärtpaberistamise tehingu algataja sidusettevõtjal ei ole või ei ole enam luba võtta väärtpaberistamise puhul arvesse riski olulise osa ülekandmist kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 245 lõikega 3;
- (d) optiooni kasutamine tehingu lõpetamiseks teataval kindlal ajahetkel (ajaline ostuoptioon), kui sulgemiskuupäevast arvestatav ajavahemik on võrdne algse alusportfelli keskmise tähtajaga sulgemise hetkel või sellest pikem;
- (e) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 242 punktis 1 määratletud lõpetava ostuoptiooni kasutamine.

Tehingu dokumentides täpsustatakse, kas asjaomane tehing hõlmab üht punktides d ja e osutatud optiooni.

Punkti d kohaldamisel ei ole ajaline ostuoptioon struktureeritud eesmärgiga vältida kahju jaotamist krediitikvaliteedi parandamise positsioonidele või muudele investorite omatavatele positsioonidele ega muul viisil struktureeritud krediitikvaliteedi parandamise võimaldamiseks.

6. Väärtpaberistamise tehingu algataja võib näha ette sünteetilise ületulu, mis on investoritele kättesaadav krediitikvaliteedi parandamisena, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

- (a) sünteetilise ületulu summa, mida väärtpaberistamise tehingu algataja kohustub kasutama krediitikvaliteedi parandamisena igal makseperioodil, on täpsustatud tehingu dokumentides ja

väljendatud kindla protsendina portfelli tagasimaksmata summast asjaomase makseperioodi alguses (fikseeritud sünteetiline ületulu);

- (b) sünteetiline ületulu, mida ei kasutata selleks, et katta makseperioodil realiseerunud krediidikahju, tagastatakse väärtpaberistamise tehingu algatajale;
- (c) kui väärtpaberistamise tehingu algatajad kasutavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 143 osutatud sisereitingute meetodit, ei ole ette nähtud kogusumma aasta kohta suurem kui aluspositsioonidest koosneva alusportfelli ühe aasta regulatiivne oodatava kahju summa, mis on arvutatud vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklile 158;
- (d) kui väärtpaberistamise tehingu algatajad kasutavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 143 osutatud sisereitingute meetodit, määratakse alusportfelli ühe aasta oodatava kahju arvutamine selgelt kindlaks tehingu dokumentides;
- (e) tehingu dokumentides täpsustatakse käesolevas lõikes sätestatud tingimusi.

7. Krediidiriskikaitse leping vastab ühele järgmistest tingimustest:

- (a) määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 4. peatükis sätestatud nõuetele vastav garantii, millega krediidirisk kantakse üle mõnele määruse (EL) nr 575/2013 artikli 214 lõike 2 punktides a–d loetletud üksusele, tingimusel et investorite suhtes olevate riskipositsioonide puhul saab nimetatud määruse III osa II jaotise 2. peatüki alusel kasutada 0 % riskikaalu;
- (b) määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 4. peatükis sätestatud nõuetele vastav garantii, millel on mõne käesoleva lõike punktis a osutatud üksuse edasigarantii;
- (c) käesoleva lõike punktides a ja b osutamata muu krediidiriskikaitse selliste garantiide, krediidituletisinstrumentide või krediidiriski vahetustehingut sisaldavate võlakirjade kujul, mis vastavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 249 sätestatud nõuetele, tingimusel et investorite kohustused on tagatud tagatisega, mis vastab käesoleva artikli lõigetes 9 ja 10 sätestatud nõuetele.

8. Lõike 7 punktis c osutatud muu krediidiriskikaitse vastab järgmistele nõuetele:

- (a) väärtpaberistamise tehingu algataja õigus kasutada tagatist investorite krediidiriskikaitse maksetega seotud kohustuste täitmiseks on jõustatav ja selle õiguse jõustatavus tagatakse asjakohaste tagatiskokkulepetega;
- (b) kui väärtpaberistamine lõpeb või väärtpaberistamise seeriad amortiseeruvad, on investorite õigus tagastada tagatised, mida ei ole kasutatud krediidiriskikaitse maksete tegemiseks, jõustatav;
- (c) kui tagatis on investeeritud väärtpaberitesse, on tehingu dokumentides nähtud selliste väärtpaberite jaoks ette sobivuskriteeriumid ja hoidmise kord.

Tehingu dokumentides täpsustatakse, kas investorid jäävad väärtpaberistamise tehingu algataja krediidiriskile avatuks.

Väärtpaberistamise tehingu algataja küsib pädeva õigusnõustaja arvamust, et saada kinnitus krediidiriskikaitse jõustatavuse kohta kõigis asjaomastes jurisdiktsioonides.

9. Kui käesoleva artikli lõike 7 punkti c kohaselt pakutakse muud krediidiriskikaitset, saab väärtpaberistamise tehingu algataja kasutada kvaliteetset tagatist, mis on üks järgmistest:

- (a) tagatis määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 2. peatükis osutatud 0 % riskiga kaalutud võlaväärtpaberite kujul, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele:
 - i) võlaväärtpaberite maksimaalne järelejäänud tähtaeg on kolm kuud, mis vastab maksekuupäevadele;
 - ii) võlaväärtpaberid saab lunastada sellise rahasumma vastu, mis võrdub kaitstud väärtpaberistamise seeria tagasimaksmata summaga;
 - iii) võlaväärtpabereid hoiab väärtpaberistamise tehingu algatajast ja investoritest sõltumatu deponitaorium;
- (b) tagatis rahana, mida hoitakse kolmandast isikust krediidasutuses, või väärtpaberistamise tehingu algataja juures hoiustatud rahana, tingimusel et tema krediitkvaliteedi aste on vähemalt 2, nagu on osutatud krediidi määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 136.

Kui punkti b kohaldamisel ei ole kolmandast isikust krediidasutuse või väärtpaberistamise tehingu algataja krediitkvaliteedi aste enam vähemalt 2, kantakse tagatis kiiresti üle kolmandast isikust krediidasutusele, mille krediitkvaliteedi aste on 2 või kõrgem, või investeeritakse väärtpaberitesse, mis vastavad käesoleva lõike punktis a osutatud kriteeriumidele. Kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 218 käsitatakse punktis b sätestatud nõudeid täidetuna selliste investeringute puhul, mis on tehtud krediidiriski vahetustehingut sisaldavatesse võlakirjadesse, mille on emiteerinud väärtpaberistamise tehingu algataja.

* Komisjoni 9. jaanuari 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/227, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 680/2014, millega sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediidasutuste ja investeerimisühingute järelevalvelise aruandlusega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 (ELT L 48, 20.2.2015, lk 1).“

(7) Artiklit 27 muudetakse järgmiselt:

(a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimeses lõigus

- asendatakse esimene lause järgmisega:

„Väärtpaberistamise tehingu algatajad ja sponsorid teatavad käesoleva artikli lõikes 7 osutatud vormi abil ühiselt Väärtpaberiturujärelevalvele, kui väärtpaberistamine vastab

artiklite 19–22, 23–26 või 26b–26e nõuetele (edaspidi „standardväärtpaberistamise teade“).“;

- lisatakse järgmine lause:

„Bilansilise sünteetilise väärtpaberistamise puhul vastutab teate eest ainult väärtpaberistamise tehingu algataja.“;

ii) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Standardväärtpaberistamise teade sisaldab väärtpaberistamise tehingu algataja ja sponsori poolset selgitust selle kohta, kuidas iga artiklites 20–22, 24–26 või 26b–26e sätestatud standardväärtpaberistamise kriteerium on täidetud.“;

(b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimese lõigu esimene lause asendatakse järgmisega:

„Väärtpaberistamise tehingu algataja, sponsor või väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtja võib kasutada artikli 28 kohaselt loa saanud kolmanda isiku teenust, et kontrollida, kas väärtpaberistamine on kooskõlas artiklitega 19–22, 23–26 või 26b–26e.“;

ii) teises lõigus asendatakse esimene lause järgmisega:

„Juhul kui väärtpaberistamise tehingu algataja, sponsor või väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtja kasutab artikli 28 kohaselt loa saanud kolmanda isiku teenust hindamaks, kas väärtpaberistamine vastab artiklite 19–22, 23–26 või 26b–26e nõuetele, peab standardväärtpaberistamise teade sisaldama märget, et loa saanud kolmas isik on kinnitanud standardväärtpaberistamise kriteeriumide täitmist.“;

(c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. „Väärtpaberistamise tehingu algataja, ja kui see on asjakohane, sponsor teatavad viivitamata Väärtpaberiturujärelevalvele ja oma pädevale asutusele, kui väärtpaberistamine ei vasta enam artiklite 19–22, 23–26 või 26b–26e nõuetele.“;

(d) lõike 5 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Väärtpaberiturujärelevalve hoiab oma ametlikul veebisaidil loetelu kõikidest väärtpaberistamistest, mille kohta väärtpaberistamise tehingu algatajad ja sponsorid on teatanud, et need vastavad artiklite 19–22, 23–26 või 26b–26e nõuetele.“;

(e) lõike 6 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile [6 kuud pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva].“;

(f) lõike 7 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt [6 kuud pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva].“

(8) Artikli 28 lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:

„1. Pädev asutus annab artikli 27 lõikes 2 osutatud kolmandale isikule loa hinnata, kas väärtpaberistamised vastavad artiklites 19–22, 23–26 või 26b–26e ette nähtud standardväärtpaberistamise kriteeriumidele.“

(9) Artikli 29 lõike 5 teine lause asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja Väärtpaberiturujärelevalvet pädevate asutuste määramisest käesoleva lõike alusel hiljemalt [...]“.“

(10) Artikli 30 lõikesse 2 lisatakse punkt d:

„d) bilansilise standardväärtpaberistamise puhul protsesse ja mehhanisme, millega tagatakse artiklite 26b–26e täitmine.“

(11) Artikli 32 lõike 1 punkt e asendatakse järgmisega:

„e) väärtpaberistamine on tähistatud standardväärtpaberistamisena ja selle väärtpaberistamise algataja, sponsor või väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtja on jätnud täitmata artiklites 19–22, 23–26 või 26b–26e sätestatud nõuded;“.

(12) Lisatakse artikkel 43a:

„Artikkel 43a

Üleminekusätted bilansiliste sünteetiliste väärtpaberistamiste jaoks

1. Bilansiliste sünteetiliste väärtpaberistamiste puhul, mille krediidiriskikaitse leping jõustub enne [*jõustumise kuupäev*], võivad väärtpaberistamise tehingu algatajad ja väärtpaberistamise eriotstarbelised ettevõtjad kasutada tähistust „standardväärtpaberistamine“ või „lihtne, läbipaistev ja standarditud väärtpaberistamine“ või muud tähistust, mis osutab otseselt või kaudselt neile mõistetele, üksnes tingimusel, et artiklis 18 sätestatud nõuded ja käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud tingimused on artikli 27 lõikes 1 osutatud teate esitamise ajal täidetud.
 2. Artikli 27 lõikes 6 osutatud regulatiivsete tehniliste standardite kohaldamise alguskuupäevani teevad väärtpaberistamise tehingu algatajad artikli 27 lõike 1 punktis a sätestatud kohustuse kohaldamisel vajaliku teabe Väärtpaberiturujärelevalvele kirjalikult kättesaadavaks.“
- (13) Artikkel 45 jäetakse välja.

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja